

Næringsministeren

Næringskomiteen

Deres ref

Vår ref

Dato

26/2369-3

24. april 2026

Dokument 8:269 L (2025–2026) om besøksbidrag som et fast beløp

Jeg viser til brev av 9. april 2026 vedlagt *Dokument 8:269 L (2025–2026) Representantforslag om besøksbidrag som et fast beløp*. Nedenfor følger min uttalelse.

Lov om besøksbidrag ble vedtatt av Stortinget i juni 2025. Loven setter rammene for en frivillig, kommunal overnattingsavgift. Den inneholder i tillegg en hjemmel som gir regjeringen mulighet til å innføre en avgift fra cruisevirksomhet, og en hjemmel som gir regjeringen mulighet til å innføre en ordning med besøksbidrag i Longyearbyen. Loven trer i kraft 1. juli 2026.

Regjeringen arbeider med å følge opp Stortingets lovvedtak slik at kommuner med særlig stor belastning fra reiselivet, skal kunne starte innkreving av besøksbidrag fra overnattings- og cruisevirksomhet i starten av 2027. Mitt departement har utarbeidet og sendt på høring et høringsnotat med forslag til forskrift om overnattingsavgift. Forslaget inneholder utfyllende regler til overnattingsavgiften og hadde høringsfrist 7. april 2026. Intensjonen er at forskriften skal tre i kraft samtidig som besøksbidragsloven. Jeg har også sendt et høringsnotat med forslag til forskrift om cruiseavgift på høring, med høringsfrist 22. juni 2026. Justis- og beredskapsdepartementet hører et forslag til forskrift om besøksbidrag i Longyearbyen, med høringsfrist 3. juni 2026.

Vil endre loven

I representantforslaget jeg har fått til uttalelse, foreslås en lov om endringer i besøksbidragsloven knyttet til beregningsgrunnlaget for overnattingsavgiften. Ifølge forslaget skal den kommunale overnattingsavgiften beregnes som et fast kronebeløp per person per overnattingsdøgn. Videre foreslås det at departementet skal fastsette beløpet i forskrift og at

endringsloven trer i kraft når besøksbidragsloven trer i kraft. Forslagsstillerne tar ikke stilling til avgiftens størrelse.

Forslagsstillerne tar dermed til orde for en omkamp med Stortingets vedtak av juni 2025. I sin begrunnelse vises det blant annet til at prosentvist påslag vil gi norske bedrifter betydelige administrative kostnader, komplisere beregningen og innkrevingen og i tillegg skape tydelige konkurranseulempes for norske reisleivsaktører. Forslagsstillerne peker også på at departementet har foreslått en annen ordning for cruiseavgiften enn for overnattingsavgiften. Og at den foreslåtte ordningen for Longyearbyen, skiller seg fra ordningen på fastlandet.

For å kommentere det siste først. Reiselivsmarkedet i Longyearbyen er marginalt sammenliknet med resten av landet. Når det gjelder Longyearbyen, har det vært behov for å lage en egen ordning tilpasset lokale forhold. I kapittel 1 i besøksbidragsloven fremgår det blant annet at avgiftene kan brukes til ulike formål på Svalbard og i Fastlands-Norge. Det er imidlertid ikke besluttet om overnattingsavgiften i Longyearbyen blir en prosentvis sats eller et nominelt beløp. Justis- og beredskapsdepartementet hører begge alternativene.

Jeg ser det heller ikke som et problem at det foreslås et annet beregningsgrunnlag for cruiseavgiften enn for overnattingsavgiften. I høringsnotatet om cruiseavgiften redegjør departementet for hvorfor det er foreslått en annen løsning for cruisemarkedet enn for overnattingsmarkedet på fastlandet.

Cruisemarkedet skiller seg fra overnattingsmarkedet på land på en rekke områder. Blant annet priser og håndterer cruisebransjen i større grad hver gjest separat. I tillegg har cruiserederiene god oversikt over det eksakte antallet personer om bord på skipene, i motsetning til for eksempel digitale formidlingsselskaper (eks. Airbnb og Vend Marketplaces AS (tidligere Finn.no AS) som skal kreve inn overnattingsavgift. Gjennom Kystverkets meldeportal (SafeSeaNet) rapporteres det allerede i dag om antall personer som befinner seg om bord på cruiseskipene ved anløp i havn. Informasjonen deles med blant annet havnene. Ved å benytte seg av disse tallene, er det ikke nødvendig å etablere nye rapporteringssystemer eller behov for at cruiserederiene samler inn nye data. Regjeringen foreslår derfor i høringsnotat at cruiseavgiften beregnes som en avgift per passasjer. Satsen er 100 kroner per passasjer per påbegynte døgn cruiseskipet ligger i havn i kommunen eller det setter passasjerer i havn i kommunen.

Stortinget besluttet prosentvis sats

Det har som kjent vært stor motstand mot overnattingsavgiften fra aktører i overnattingsbransjen og motforestillingene er kjente. Stortinget besluttet en prosentvis sats for overnattingsavgiften i tråd med hva regjeringen foreslo. Beregningsgrunnlaget er fastsatt i § 2-3 av loven der det står at den kommunale overnattingsavgiften skal beregnes som et prosentvist påslag på 3 prosent av vederlaget som betales for overnattingen, eksklusive merverdiavgift.

Bakgrunnen for regjeringens forslag er gjort grundig rede for i pkt 5.11 i Prop. 96 L (2024–2025) *Lov om besøksbidrag*. Utgangspunktet var å lage en enkel og ubyråkratisk ordning for alle former for overnatting på fastlandet. Departementet drøfter i proposisjonen om beregningsgrunnlaget bør være fast kronebeløp per person eller prosentvist påslag på prisen. Elementer som ble vurdert var hvordan beregningsgrunnlaget påvirker gjestenes fotavtrykk, hvor effektivt avgiften kan kreves inn, etterlevelse og kontroll, konkurranseforholdene mellom ulike tilbydere av overnattingstjenester og fordelingsvirkninger for besøkende.

Av departementet ble det vektlagt å ikke endre de relative prisforholdene mellom ulike overnattingstilbud. Et nominelt beløp vil etter departementets vurdering være mer konkurransevridende. Avgift i form av nominelle beløp kan settes til et nivå slik at forventet proveny blir lik forventet proveny ved prosentsats. Men når avgiften ikke differensieres med pris, får avgiftsbelastningen en annen fordelingsprofil. Fast beløp medfører at lavprissegmentet bidrar mer og høyprissegmentet bidrar mindre til samlet proveny enn ved en prosentsats.

Vekst i privat korttidsutleie

De siste årene har privat utleie formildet gjennom ulike delingsplattformer økt kraftig. Det var derfor ønskelig at korttidsutleie gjennom for eksempel Airbnb omfattes av ordningen på fastlandet og at formidlingsselskapene skulle bidra til å kreve inn besøksbidraget. Av loven følger det derfor at hvis en tilbyder som ikke er registrert i Merverdiavgiftsregisteret, benytter en annen til å formidle tjenesten og kreve inn vederlaget for seg, er formidleren ansvarlig for å innbetale overnattingsavgiften til kommunen.

Dette innebærer potensielt en stor forenkling for kommunene som ikke trenger å forholde seg til mange private utleiere for innkreving og kontroll av avgiften. Men i dette markedet kan det være krevende for utleier og formidlingsselskap å ha kontroll på antallet gjester som leier. Med prosentvis sats trenger man ikke oversikt over dette og det er derfor grunn til å tro at en prosentsats gir bedre etterlevelse av regelverket innenfor denne delen av overnattingsmarkedet. Det innebærer også en stor forenkling for de private tilbyderne av overnattingstjenester som fritas plikten til å kreve inn avgiften når tredjepartsansvaret gjelder. Hensynet til en enkel og effektiv innkreving av overnattingsavgift fra private tilbydere, har vært et sentralt element i departementets vurdering av beregningsgrunnlag.

Ulike syn

Departementet har lagt til grunn at prisen på overnattingen kunden betaler er en kjent størrelse som avgiften kan beregnes ut fra. Departementet har sett hen til regelverket for merverdiavgiften og avgiftsgrunnlaget og fristene for innbetaling i utformingen av regelverket.

I høringen fikk departementet også innspill som støttet prosentvis sats. Finn.no, som er et formidlingsselskap for privat utleie, ga innspill om at «Det er positivt at besøksbidraget foreslås kalkulert som en pst. av transaksjonssummen og ikke skal kalkuleres basert på antall overnattinger per person», og viste blant annet til at plattformsselskapene ikke har

informasjon om antall personer som overnatter og har heller ikke mulighet til å få verifisert en eventuell egenrapportert gjesteliste.

Regnskapssystemleverandøren Fiken AS viste blant annet til at «ved å knytte beregningen til virksomhetens omsetning, i stedet for antall overnattingsgjester eller overnattingstyper, forenkles rapporteringen betydelig. Dette gir en tydelig, etterprøvbar metode som reduserer risikoen for feil og gjør det lettere for revisorer og myndigheter å kontrollere innrapporterte opplysninger.».

Loven skal evalueres

Jeg mener fremdeles at en prosentvis sats for overnattingsavgiften er den beste løsningen og støtter derfor ikke representantforslaget. I tillegg vil jeg påpeke at hvis forslaget blir vedtatt, vil det forsinke innføringen av besøksbidrag i kommunene fordi departementet da må utarbeide, høre og fastsette en ny forskrift om nivået på overnattingsavgiften. Jeg registrerer at det er ulike synspunkter på hva som er mest administrativ krevende å håndtere for næringslivet. Men det er viktig å huske på at ordningen også skal være administrativ enkelt for kommunene, de besøkende og privat tilbydere. Andre land som har innført ordninger med fast kronebeløp, har ofte en rekke unntak og ulike satser som bidrar til å komplisere ordningen.

Jeg er heller ikke bekymret for at internasjonale turister vil velge bort Norge som destinasjon – til det er vårt reiselivsprodukt for godt. Avgiften på tre prosent er moderat slik at etterspørselen ikke påvirkes mye, samtidig som vi gir kommunene tilstrekkelig handlingsrom til å hente inn inntekter fra de som besøker kommunene med særlig stor belastning fra reiselivet. Med prosentvis sats vil avgiften også svinge i takt med prisen, slik at den blir mindre i lavsesong. Det er heller ikke behov for å prisjustere en prosentvis sats. Jeg mener derfor at en prosentvis sats for overnatting er en god løsning som tar høyde for endringene som skjer i overnattingsmarkedet. En prosentsats endrer ikke de relative prisene mellom ulike overnattingstilbud og påvirker dermed ikke konkurranseforholdene mellom ulike aktører.

Det er ikke lenge siden Stortinget vedtok besøksbidragsloven. Stortinget står selvfølgelig fritt til å fatte sine beslutninger og til å endre sine egne vedtak. Samtidig vil jeg advare mot å gjøre endringer i loven nå. En slik endring vil skape usikkerhet for de næringsdrivende, de besøkende og for kommuner som ønsker å innføre ordningen. Formidlingsselskap, kommuner og ulike aktører arbeider nå med å gjøre nødvendige forberedelser med bakgrunn i Stortingets vedtak. Da er det svært uforutsigbart å skulle endre loven, bare noen uker før den trer i kraft. Besøksbidrag er et nytt verktøy som er etterspurt av kommunene, og det er mange kommuner som er utålmodige etter å komme i gang.

Stortinget har allerede besluttet at loven skal evalueres tre år etter at den er tredd i kraft. Før dette mener jeg loven bør få virke slik at vi får høstet nødvendige erfaringer. Dersom det viser seg at det er administrativt krevende for næringsdrivende å beregne, kreve inn og innbetale overnattingsavgiften slik besøksbidragsloven er utformet, vil det være naturlig å se nærmere på denne problemstillingen når loven evalueres.

Loven Stortinget har vedtatt er allerede mer begrenset sammenliknet med regjeringens forslag. Representantforslaget vil bidra til å forsinke innføringen av besøksbidrag, samt at vi får en mer byråkratisk ordning.

Med hilsen

Cecilie Terese Myrseth